

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Padělání peněz a jeho vliv na ekonomiku
Money Forgery and its Impact on the Economy

Student:

Markéta Konečná

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Bohuslav Halfar

Ostrava 2019

Zadání bakalářské práce

Student: **Markéta Konečná**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6208R020 Ekonomika podniku

Specializace: 03 Ekonomika a právo v podnikání

Téma: **Padělání peněz a jeho vliv na ekonomiku**
Money Forgery and its Impact on the Economy

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Historie padělání peněz a jeho vliv na ekonomiku
3. Konkrétní ekonomické a právní důsledky padělání peněz
4. Nástroje ke snížení padělání peněz
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BLAŽEK, Jiří. *Ekonomie, právo a hospodářská politika v českém prostředí*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-847-3.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-279-6.

SOKOL, Jan. *Moc, peníze a právo*. Praha: Vyšehrad, 2015. ISBN 978-80-7429-638-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Bohuslav Halfar**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 10.05.2019

Ing. Josef Kašík, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce JUDr. Bohuslavu Halfarovi za odborné rady, skvělý přístup a cenný čas, který mi poskytl při zpracování bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat Ing. Ondřeji Badurovi za pomoc při zpracování ekonomické části.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 12.7.2019

Marcela Homina

Obsah

1	Úvod	5
2	Historie padělání peněz a jeho vliv na ekonomiku	7
2.1.1	Pojem padělání.....	7
2.2	Historie padělání peněz.....	10
2.3	Historie padělání peněz ve světě	11
2.4	Historie padělání peněz u nás.....	13
2.5	Standardní vs. institucionální padělání.....	13
2.5.1	Standardní padělání	14
2.5.2	Institucionální padělání	15
3	Konkrétní ekonomické a právní důsledky padělání peněz	19
3.1.1	Mikroekonomické důsledky	19
3.1.2	Makroekonomické důsledky	21
3.2	Právní důsledky padělání peněz	23
3.2.1	Padělání a pozměňování peněz	23
3.2.1.1	Jak se zachovat, při obdržení padělané nebo pozměněné bankovky	26
3.2.2	Přestupek	27
3.2.3	Vymezení pojmu padělatel	27
3.2.3.1	Statistika padělaných a pozměněných bankovek	28
4	Nástroje ke snížení padělání peněz.....	30
4.1	Technika tisku	30
4.2	Ochranné prvky bankovek.....	31
4.2.1	Ceninový papír	31
4.2.2	Vodoznak	32
4.2.3	Okénkový proužek s mikrotextem	33
4.2.4	Barevná vlákna	34
4.2.5	Soutisková značka	34

4.2.6	Skrytý obrazec.....	35
4.2.7	Proměnlivá barva.....	35
4.2.8	Iridiscentní pruh	36
4.2.9	Mikrotext	37
4.3	Bezhotovostní platební styk.....	38
4.4	Průzkum veřejnosti o problematice padělání peněz	38
4.4.1	Návrhy nástrojů sloužících k minimalizaci padělání peněz.....	41
4.4.1.1	Osvěta	42
4.4.1.2	Vyšší technická ochrana bankovek	42
4.4.1.3	Přístroje sloužící k rozpoznání padělané bankovky	43
4.4.1.4	Zavedení nových technologií	43
5	Závěr	44
	Seznam použité literatury	46
	Seznam zkratek	50
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Tématem bakalářské práce je „Padělání peněz a jeho vliv na ekonomiku“. Padělání peněz existuje od doby, kdy přišly na trh první peníze a mince. V lidech se začala postupně objevovat touha po větším bohatství, které mohli efektivně a s méně vynaloženým úsilím získat právě paděláním. V minulých dobách byly tresty za padělání podstatně přísnější. Padělatel byl trestán urážnutím části těla, upálením či klidně stínáním. Ale ani tento trest smrti neodradil padělatele od padělání, proto byly státy, na které mělo padělání nejsilnější vliv, nucené chránit svou měnu před dalším napadením. Následovala dlouhá etapa ve vývoji ochranných prvků, a to od prvního ražení symbolů na mince, až po dnešní ochranné prvky jako je například vodoznak, mikrotext, barevná vlákna a mnoho dalších prvků, které se nacházejí na českých bankovkách. S postupným vývojem prvků přicházeli padělatelé také na další možnosti, jak tyto prvky padělat.

První část této práce popisuje a vysvětluje termíny z oblasti padělání peněz, dále se zaměří na samotnou historii padělání a jeho vývoj jak ve světě, tak u nás. Poté je rozebrán vliv padělání peněz na mikroekonomické a makroekonomické prostředí se zaměřením na rozdíl mezi standardním a institucionálním paděláním. Standardní padělání je méně závažné především proto, že se jedná o cílené obohacení jedince, které je většinou pro stát zanedbatelné. Oproti tomu institucionální padělání je závažné kvůli cílenému oslabení či dokonce zničení ekonomiky daného státu, o což se v historii pokoušel například Adolf Hitler, jehož cílem bylo zničit anglickou měnu. Žádný takovýto pokus však nebyl doposud úspěšný.

Práce pokračuje rozebráním konkrétních ekonomických a právních důsledků padělání peněz skrze metodu explanace. Jsou zde popsány peníze a jejich funkce, které padělání přímo ohrožuje například funkce „prostředek směny“, protože směněním padělané bankovky za jiný statek je narušena rovnováha v obchodu mezi dvěma subjekty. V případě vyššího výskytu padělaných bankovek se na trhu zvýší množství hotovostního oběživa, což může vést také k inflaci, která zvyšuje cenovou hladinu, což následně ovlivňuje celkový peněžní oběh. Největší úlohu v této oblasti zastává Česká národní banka v roli emitenta peněz a jako regulující a kontrolní orgán. Dále jsou zpracovány aspekty makroekonomické a mikroekonomické, tzn. vliv padělání peněz na stát jako takový a vliv na jednotlivce či právnické subjekty.

Jsou zde zmíněny také právní důsledky padělání peněz, což jsou trestní sankce, neboť padělání či pozměnění peněz je považováno za trestný čin, který je sankcionován podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Poslední část práce je zaměřena na nástroje, které snižují možnosti padělání. Nástrojů k prevenci padělání peněz existuje několik. Jsou to například technické nástroje, kam spadá technika tisku (tiskařské technologie a speciální stroje) nebo ochranné prvky bankovek, které znesnadňují jejich padělání, konkrétně se jedná o použití speciálního papíru, vodoznaku, okénkového proužku s mikrotextem, barevného vlákna, soutiskové značky, skrytého obrazce, proměnlivé barvy, iridiscentního pruhu a mikrotextu. Samozřejmě důležitým nástrojem v prevenci proti padělání peněz může být bezhotovostní platební styk.

Dalším důležitým prostředkem ke snížení padělání peněz je vysoká míra informovanosti veřejnosti v oblasti ochrany české měny skrze znalost ochranných prvků a správného vzhledu bankovek. Pro tyto účely bude v této práci použita empirická metoda kvantitativního výzkumu ve formě dotazníku, který bude následně zpracován. Vyhodnocení dotazníku pak poslouží pro nastínění současné situace a budou navrženy možnosti vedoucí ke zvýšení efektivnosti preventivních opatření, do kterých se řadí například osvěta ze strany finančních a vzdělávacích institucí.

Cílem bakalářské práce je v doprovodu historických souvislostí nastínit jaké negativní vlivy mohou mít padělané peníze na státní ekonomiku, jejich možné ekonomické a právní důsledky, vliv na fungování daného státu při zvýšeném výskytu padělaných nebo pozměněných bankovek a prostředky zamezující takových situacích.

2 Historie padělání peněz a jeho vliv na ekonomiku

Peníze jsou nejčastější směnnou jednotkou. V dnešní době jsou považovány za samozřejmost. Chceme-li si koupit produkt nebo zaplatit své závazky, potřebujeme peníze. Peníze jsou tedy nezbytností, ekonomickým jazykem řečeno, peníze jsou makroekonomické aktivum, které směňujeme za aktiva jiná. Slouží převážně k nákupu statků a služeb, ale také se stávají prostředkem k nekalému obohacení, a to právě paděláním nebo pozměněním hodnoty peněz.

Kapitola zahrnuje seznámení s pojmem peníze jako prostředkem směnné hodnoty, ale také nástrojem nekalé praktiky, nazývané padělání. Peníze zde byly od nepaměti, což znamená, že existovali také padělatelé, kteří se snažili pouze obohatit, v horším případě zamýšleli oslabit ekonomickou stabilitu státu. Nejdříve je potřeba seznámit se s pojmem padělání a s jeho historií.

2.1.1 Pojem padělání

Padělání peněz je nezákonné vytváření platidel tzv. padělků, jež jsou dávány do oběhu a jež jsou vydávány za pravé. Padělatel vytváří padělky za účelem zisku. S padělkem se můžeme setkat převážně u peněžních prostředků, dále to mohou být různé listiny, starožitnosti, umělecká díla a v neposlední řadě značkové zboží (Redakce epravo, 2002).

Padělky jsou dle závažnosti řazeny do pětibodové stupnice. Prvním a nejlépe rozpoznatelným padělkem je tzv. neumělý padělek. Nejméně rozpoznatelné padělky jsou tzv. nebezpečné nebo velmi nebezpečné (Doskočilová, 2018).

Prvním a nejméně vydařeným padělkem je padělek stupně číslo 5, tzv. neumělý padělek. Na, viz Obrázek 2.1, lze vidět nejméně zdařilý padělek, rozpozná se ihned, chybí na něm několik ochranných prvků, také je vidět špatné zbarvení tisku, například kdy tisícikoruna byla nejspíše tisknuta na domácí tiskárně. Nacházejí se zde také velmi hrubé okraje. Padělek je velmi nezdařilý. Dokonce se stává, že padělatel natiskne pouze jednu stranu bankovky a druhou ponechá prázdnou. To jsou však výjimečné případy (Doskočilová, 2018).

Obrázek 2.1 Neumělý padělek

Zdroj: (Doskočilová, 2018)

Stupeň č. 4 je méně zdařilý padělek. Bankovka znázorněná na, viz Obrázek 2.2, představuje vydařenější imitaci, nicméně rozeznání padělku je stále jednoduché. Opět zde chybí ochranné prvky. A i když se o ně padělatel pokusí, jsou stále velmi nevydařené. Oproti neumělému padělku je zde barva sytější a padělek bývá natištěn na obyčejném papíře. Proto dochází k rozmazání a nekvalitnímu tisku. Tyto typy padělků se nejčastěji nacházejí na území České republiky (Doskočilová, 2018).

Obrázek 2.2 Méně zdařilý padělek

Zdroj: (Doskočilová, 2018)

Stupně číslo 3 je padělek zdařilý, viz Obrázek 2.3. Bývá zde použita lepší technologie a tiskařská technika. Padělek je dokonalejší a není rozpoznán ihned. Zde se padělatel pokusil o ochranné prvky. Některé byly velmi dobře napodobeny, ale stále se zde nenacházejí všechny. Tyto typy padělků se v České republice vyskytují minimálně (Doskočilová, 2018).

Obrázek 2.3 Zdařilý padělek

Zdroj: (Doskočilová, 2018)

Stupněm číslo čtyři jsou padělky nebezpečné. Na, viz Obrázek 2.4, je vidět použití velice kvalitní tiskařské techniky. Jsou zde napodobeny veškeré ochranné prvky, a to velmi zdařile. Padělky tohoto stupně jsou velmi těžce k rozpoznání, jelikož jsou detailně zpracovány. Tento druh padělků se vyskytuje velmi vzácně, protože jeho výroba je velmi nákladná a těžce realizovatelná (Doskočilová, 2018).

Obrázek 2.4 Nebezpečný padělek

Zdroj: (Doskočilová, 2018)

Posledním a nejvíce závažným stupněm je stupeň číslo 5, což jsou padělky velmi nebezpečné. Bankovky jsou k nerozeznání, je zde použit perfektní materiál a bezchybné ochranné prvky (Doskočilová, 2018).

Dalším pojmem, souvisejícím s paděláním peněz, je tzv. pozměnění peněz. Nejde zde vyloženě o padělání a tím vytvoření nové falešné bankovky, ale jen o její upravení. Jedná se např. o úpravu bankovky z nižší hodnoty na vyšší. Zhotovitel pozměněné

bankovky připíše například k číslici sto jednu nulu, tím vznikne bankovka vyšší hodnoty, a to „tisícikoruna“ (Redakce epravo, 2002).

Česká národní banka vyhlásila pro rok 2019 vysoký výskyt pozměněných bankovek, které vznikly slepením dvou částí různých bankovek nebo bankovky, které nejsou celé. Typickým znakem těchto upravených bankovek je papír; je o 5-7 mm užší než pravá bankovka. Bankovkám, které nejsou celé, obvykle chybí spodní nebo horní část. Dále slepovaným bankovkám chybí část mezi horním a spodním okrajem. Na obrázku, viz Obrázek 2.5, lze vidět slepovanou bankovku, na níž je na první pohled vidět její deformace (ČNB, 2019).

Obrázek 2.5 Pozměněná bankovka tisícikoruny

Zdroj: (ČNB, 2019)

2.2 Historie padělání peněz

V minulých stoletích se platební prostředky obvykle vyskytovaly v naturální podobě, což v praxi znamenalo směnu zboží za zboží. Takové směně říkáme barterový obchod. Lidé směňovali například kůži, drahé kovy a také dobytek. Jelikož u naturální podoby zboží bylo velmi mnoho nevýhod, příkladem může být skladování a také nesnadné vyjádření výše hodnoty směňovaných prostředků. Postupně se začalo obchodovat s drahými kovy, což se nejvíce podobá peněžní směně. Každý druh kovu byl jiného tvaru. Nejdříve se začalo obchodovat s takzvanými stříbrnými a zlatými slitky nebo také tyčinkami. Postupně se vyvíjely tvary kovového platidla až k jeho kulaté podobě. Na vrub mincí se razily různé ornamenty například lvi, orlice a další jiné symboly (Jurečka, 2017).

S vývojem a vyššími nároky obyvatelstva začaly vznikat papírové platební prostředky a mince z běžných slitin. S rychlým rozvojem trhu bylo nutné doplnit trh o

další platební prostředky, konkrétně o papírové peníze. Oproti stříbrným a zlatým mincím neměly papírové peníze žádnou hodnotu. Bylo zapotřebí, aby lidé papírovým penězům věřili a začali je užívat jako nový platební prostředek (Jurečka, 2017).

Prvním typem papírových peněz byly státovky. Nejstarší státovky pochází od čínského císaře WU z přelomu 2. a 1. století před naším letopočtem. Státovky se skládaly z kůže bílých jelenů a symboly na nich byly psány štětcem. V Československé republice bylo možné použít poslední státovky do roku 1972, poté byla jejich platnost ukončena. Celkový státovkový režim skončil v roce 1990 (Pekárek, 2000).

Dalším typem platidla jsou bankovky. V Evropě byly poprvé vydány roku 1171 v Benátkách. Benátská banka vystavovala potvrzenky za kovové peníze u ní uložené. A tyto potvrzenky byly bankovkami v hodnotě složených peněz v bance. Mohly být tím pádem kýmkoliv inkasovatelné. S největší pravděpodobností byly pouze psané. Obchodníci si mezi sebou prostřednictvím bankovek vyřizovali vzájemné pohledávky, a tak postupně bankovky začaly plnit funkci oběživa. V České republice byly první papírové peníze zavedeny dekretem císařovny Marie Terezie (Pekárek, 2000).

2.3 Historie padělání peněz ve světě

Obchodování zde bylo odjakživa. Jak již bylo zmíněno, nejdříve se směňovalo zboží za zboží. Už tehdy se však lidé chtěli obohatit. První příběh lze najít v prostředí indiánské civilizace. Indiáni obchodovali s různorodými mušlemi, lišícími se barvami a velikostí. Čím větší velikost a sytější barevnost, tím byla mušle vzácnější, zatímco malé bílé mušle měly podstatně nižší hodnotu a považovaly se za obyčejné. S kolonialismem přišel první překupník, který se snažil obohatit na indiánech. Začal bílé mušle obarvovat a tím jim přidal na hodnotě. (Verner, 2016)

Od dob, kdy se začaly vyrábět první mince a bankovky, přišli samozřejmě další padělatelé, kteří se snažili obohatit na padělání. Kdysi byly zavedeny daleko přísnější tresty než dnes.

První z příběhů se odehrával v 17. století. Manželé v Anglii se snažili padělat kovové mince jejich přibroušením. Jenomže si neuvědomili, že za padělání peněz mohou dostat trest smrti. Díky tomuto případu známý fyzik a matematik, Isaac Newton, roku 1696 zavedl vroubkování mincí. (Verner, 2016)

Jeden z novějších příběhů se odehrává v Kanadě. Pojednává o Franku Bourassovi. Vše začalo v období, kdy bylo Frankovi pouhých dvanáct let. Dvanáctiletý žák začal ve škole rozprodávat kradené značkové zboží. Ve škole mu na to přišli a byl vyhozen. Pak si otevřel autodílnu. Ne proto, že by ho bavilo být automechanikem, ale proto, aby mohl rozprodávat autodíly a automobily. Vše bylo samozřejmě kradené. Výnos z autodílů a automobilů mu nepřinášel dostatečný zisk, s kterým by byl spokojen, a tak se rozhodl o padělání dolarových bankovek. Nejdříve bylo třeba zajistit speciální papír, který si objednal u výrobce papíru a tiskaře v Německu. Ten mu vyhověl v požadavku vytisknout na bankovku bezpečností proužek s názvem „USA Twenty“, pro dvacetidolarovou bankovku. Po dodavateli požadoval rovněž vytištění podobizny prezidenta Jacksona, což on odmítl (Verner, 2016).

Frank se nevzdal a hledal další tiskařskou společnost, kterou našel v Polsku. V roce 2009 začal tisknout první dolarovky. Padělky poté prodával překupníkům. Objevili se různí mafiáni, kteří měli o tyto padělky zájem. Na Bourasse se přišlo tehdy, když jeden člen gangu, který měl zájem o padělanou bankovku, byl ve skutečnosti tajným policistou, který poté mohl Bourasse obvinít z trestného činu. Případ se táhl, jelikož Bourassa nebyl u předávání bankovek, tím pádem neměli stoprocentní důkazy, že on je opravdu padělatelem (Verner, 2016).

Z důvodu neprokázání jeho padělání byl Frank Bourassa propuštěn na kauci. Ze soudního líčení roku 2013 odešel Bourassa pouze s výrokem neoprávněného držení zbraně a skladování zakázaných látek. Dnes Bourassa napomáhá vládě a státu proti padělání peněz (Verner, 2016).

Obrázek 2.6 Frank Bourassa – padělaná dvacetidolarová bankovka

Zdroj: (ABC news, 2014)

Padělek je od pravé bankovky nerozeznatelný, je do detailů propracovaný. Je použitý odpovídající papír a jsou zde zachyceny veškeré detaily od barev po ochranné prvky. Obyčejný člověk, laik, nepozná pravou bankovku od falešné. Dle ABC News (2014), byl Frank Bourassa největší padělatel dolarových bankovek všech dob.

2.4 Historie padělání peněz u nás

Prvním padělatelem na našem českém území byl kníže Břetislav. Poté první český král Vratislav II. (Stejskalová, 2016).

V období prvního českého krále Vratislava II. se také vyráběly padělky, konkrétně tedy mince, jelikož na konci 11. století ještě neexistovaly papírové peníze. Hlavním cílem padělání mincí bylo vytvoření mince z mědi které byly následně postříbřeny, čímž se samozřejmě ušetřilo, jelikož celostříbrné mince nesly vyšší náklady na výrobu. Původní stříbrné mince měly samozřejmě vyšší hmotnost než mince padělané. Hmotnost celostříbrných mincí dosahovala více než jednoho gramu hmotnosti a byla o průměru kolem dvaceti milimetrů. Padělané mince měly váhu nižší než jeden gram a dosahovaly průměru 16 milimetrů. Byly znatelně lehčí a drobnější. Dle Stejskalové (2016) měly peníze sice stejnou nominální hodnotu, ale jejich skutečná reálná hodnota byla podstatně nižší. Padělaných mincí bylo v oběhu podstatně více, čímž jejich skutečná reálná hodnota klesala. Mělo to velký dopad na státní hospodářství a také tím zapříčinily velkou inflaci.

O padělaných mincích se dozvěděli v zahraničí. Mince neměly žádnou hodnotu, jelikož obsahovaly minimum stříbra a převážně obsahovaly měď. Nic jiného nezbývalo, než obchodovat s padělanými mincemi pouze na českém území (Stejskalová, 2016).

Situace se zlepšila až za vlády Přemysla Otakara I., ale do stabilního stavu se česká měna dostala až za vlády Václava II. Během jeho vlády, bylo nalezeno stříbro v Kutné hoře a začaly se razit nové mince, pražské groše (Stejskalová, 2016).

2.5 Standardní vs. institucionální padělání

Padělání peněz má velmi výrazný vliv na makro i mikroekonomické ukazatele. Dělí se na standardní a institucionální. V prvním případě jde o klasické obohacení padělatele, zatímco v druhém případě jde o velmi závažný čin. Padělatel zamýšlí tímto činem poškodit, ne-li dokonce zničit měnu daného státu.

2.5.1 Standardní padělání

Padělatel paděláním zamýšlí vlastní obohacení, čímž se přizívá na nevědomosti osob, které nemají dostatečnou znalost o základních ochranných prvcích bankovek. V Evropské unii jsou nejčastěji zadrženy padělanými bankovkami, bankovky eura, jelikož toto platidlo lze použít v mnoha evropských státech. Česká koruna není výjimkou. Každý rok se na českém území najdou padělané, ale také pozměněné bankovky.

V roce 2018 bylo v České republice zadrženo přesně 1 011 kusů padělaných nebo pozměněných českých bankovek. V roce 2017 bylo zadrženo 1 318 kusů padělaných nebo pozměněných bankovek, což je přesně o 307 kusů více. Zde je vidět, že počet padělaných nebo pozměněných bankovek klesá. O padělaných nebo pozměněných bankovkách informovala Česká národní banka (Doskočilová, 2019).

V roce 2018 dosáhla hodnota zadržovaných bankovek hodnotu přibližně 1 200 000 Kč. Nejvíce byla padělána česká tisícikoruna. Většina zadržovaných padělků byla tištěna na inkoustových tiskárnách – přesně 895 kusů, což je většina všech padělaných bankovek. 81 kusů padělaných bankovek bylo vytvořeno na obyčejných barevných tiskárnách (Doskočilová, 2019).

Co se týče stupně nebezpečnosti, byly padělky hodnoceny stupněm 4., což znamená méně zdařilé bankovky. Byly zde velmi jednoduché napodobeniny ochranných prvků. Na 10 000 obyvatel připadá 1 kus padělané bankovky, což je zanedbatelné množství, ale stále je potřeba zvyšovat bezpečnostní opatření proti padělatelům. Nejvíce padělaných bankovek bylo zadrženo v Praze. Jednalo se o 447 kusů. Nadále v Jihlavě, bylo zadrženo 92 kusů. V Brně se jednalo o 64 kusů padělaných nebo pozměněných bankovek (Doskočilová, 2019).

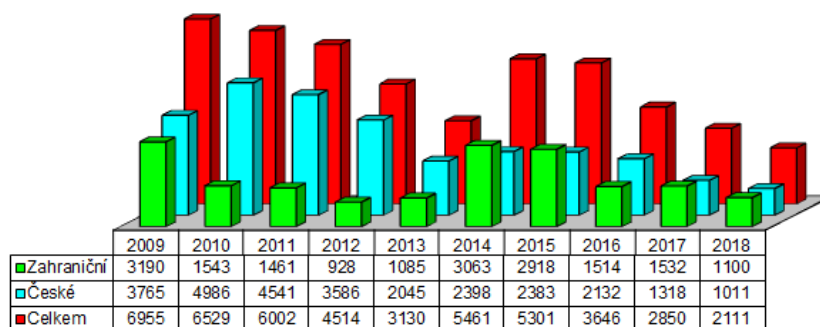
Tabulka 2.1 Padělané a pozměněné bankovky zadržené v roce 2018 na území ČR

	Zadrženo		
	v oběhu	policií	celkem
Padělané bankovky Kč	891	93	984
Padělané bankovky EUR	660	112	772
Padělané bankovky USD	224	0	224
Padělané bankovky ostatní	48	0	48
Padělané mince Kč	8	0	8
Padělané mince ostatní	48	0	48
Pozměněné bankovky a mince Kč	19	0	19
Pozměněné bankovky a mince ostatní	8	0	8
Celkem	1906	205	2 111

Zdroj: (Doskočilová, 2018)

Tabulka, viz Tabulka 2.1, ukazuje počet zadržených bankovek a mincí na českém území v roce 2018. Zadržely se padělky české měny, dolarů a eur, ale i jiných měn. Nejvíce byly zadrženy padělané bankovky české koruny, celkem 984 padělků.

Graf 2.1 Počty zadržených padělků 2009-2018

Zdroj: (ČNB, 2018)

Graf, viz Graf 2.1, znázorňuje zadržené padělky na českém území, a to od roku 2009 až po rok 2018. Jedná se o padělky české koruny či ostatní zahraniční měny. S každým přibývajícím rokem ubývá padělaných nebo pozměněných bankovek.

Od roku 2009 po rok 2011 je možné vidět na českém území vyšší výskyt padělků. Nejvyšší nárůst padělaných bankovek je vidět v roce 2010, oproti roku 2009, a to o celých 1 226 více padělaných nebo pozměněných bankovek. Zatímco v roce 2018 je nejnižší výskyt padělků oproti roku 2009, a to o celých 2 754. Viditelně klesly počty padělaných bankovek. Důvodem mohou být vysoké tresty za padělání, a také zhotovení velmi zdařilého padělku není tak jednoduché. Existuje totiž mnoho ochranných prvků, které se nedají snadno napodobit.

2.5.2 Institucionální padělání

Institucionální padělání je závažnějším činem než standardní padělání. Padělatel tímto druhem nezamýšlí pouhé obohacení, ale rovněž oslabení či útok na měnu státu. Tento druh padělání se také vyskytoval, ale jen zřídka. V literatuře se nachází mnoho dochovaných údajů, kde je možné se dočíst o pokusu zničení měny daného státu, nikdy však takovýto pokus nebyl úspěšný.

V historii se odehrálo několik padělatelských akcí. Největší se však odehrála během druhé světové války, kdy hlavním cílem bylo zničit anglickou měnu. Hitler společně s SS – Sturmbannführerem Alfreda Naujocksema shromažďovali v koncentračním táboře typografy, malíře, grafiky, tiskaře, rytce a bankovní úředníky, kteří byli ve svém oboru největšími odborníky. Jejich úkolem bylo vyrobit anglické libry na tak vysoké úrovni, že by padělek byl nerozeznatelný od originálu. Později se také snažili vyrobit dolary (Burger, 2007).

Akci se nejdříve říkalo Andreas. Bylo zde několik zásad, které musely být dodrženy. Jednalo se o použití stejného papíru a obsazení veškerých detailů včetně všech čísel, které musely být totožné s těmi, které užívala Bank of England.

Problémy nastaly už s hledáním obdobného papíru. Stále se jím nedařilo přijít na to, jaký papír a jakou formou zpracování využívají Angličané, dokonce rozřezávali pravé libry a dávali je do výzkumných laboratoří. Zjistili, že Angličané využívají len, jenž se nachází jenom v Turecku. První pokusy výroby padělaných bankovek byly špatné, neboť nebyla správně použita technika zpracování, což při dalších pokusech úspěšně vyřešili po zjištění, že Angličané nepoužívali novou látku, ale staré hadry. Konečně přišli na způsob dokonalého falzifikátu papíru anglické bankovky (Burger, 2007).

V prosinci roku 1940 byly splněny veškeré podmínky pro papír a vodoznaky. Nadále bylo třeba najít továrnu na ruční papír. Během následujících dvou let přišli na způsob padělání zbývajících ochranných prvků, a nakonec začali vyrábět bankovky, jejichž hodnota byla 5, 10, 20 a 50 liber (Burger, 2007).

Němci chtěli otestovat pravost těchto bankovek, což vyzkoušeli během obchodu se Švýcarskem, během kterého byli obchodníci přímo upozorněni na možnost padělku a byli vybídnuti ke kontrole pravosti bankovek. Byla navržena kontrola ve spolupráci s Anglií, která odpověděla jasným verdiktem, že je vše v naprostém pořádku a že se nejedná o falzifikáty. Bankovky byly naprosto k nerozeznání. Po tomto testu byla v roce 1942 započata výroba padělaných bankovek naplno. Nakonec se tato akce přejmenovala z Andreas na Benhard (Burger, 2007).

Padělané bankovky byly rozčleněny do čtyř skupin. Do první skupiny patřily naprosto přesné padělky, které se ničím nelišily od pravých bankovek. Do druhé skupiny se řadily bankovky s minimálními nedostatky. Bankovky nacházející se ve třetí skupině byly s velkými nedostatky a ty byly rovnou shazovány letadly nad území Anglie.

Úmyslem bylo znehodnotit libru a ohrozit britskou ekonomiku a důvěru obyvatel. Bankovky ve čtvrté skupině byly automaticky zničeny, jelikož obsahovaly největší chyby.

Nakonec však k oslabení britské měny nedošlo a padělané bankovky byly použity k vyplácení špiónů a zvěďů. „*Pokud by se padělané peníze dostaly v Anglii do oběhu na konci války, bylo by to 40 % obíhajících pravých peněz*“ (Burger, 2007).

Veškeré záznamy o padělaných bankovkách si vedl český občan Oskar Stein.

Tabulka 2.2 Hodnota vyrobených a odeslaných librových bankovek

Bankovky v hodnotě	Hodnota vytištěných bankovek	Hodnota odeslaných (správných) bankovek
5 liber	19 729 330	1 324 310
10 liber	23 989 800	1 765 600
20 liber	26 145 000	2 820 920
50 liber	64 145 000	4 457 600
Celková hodnota v librách	134 610 810	10 368 430

Zdroj: (Burger 2017)

Další a zároveň největší padělatelskou akcí, která se odehrála na československém území byla akce, která nesla název „Aféra dr. Meszárose“, jenž byl organizátor této akce (Hlinka, 1981).

V roce 1921 bylo v Československu nalezeno 36 kusů padělaných pětisetkorunových bankovek, kdy to okamžitě začala řešit policie. Vyšetřování je zavedlo nejdříve do Pražské banky a ta tvrdila, že obdržely bankovky ze své centrály ve Vídni. Ve Vídni se přišlo na to, že to byl muž se ženou, kteří chtěli vyměnit 403 kusů falešných pětisetkorun za rakouskou valutu, a poté odešli s 1 836 000 rakouských korun. Poté ihned informovali ostatní banky o výskytu paděleků a čekalo se, zda pár opět navštíví banku. O další dva dny později byl pár dopaden, ale zjistilo se, že jsou pouze zprostředkovatele (Hlinka, 1981).

Pokračovalo další pátrání a výslechy. Pátrání je dovedlo k maďarské organizaci, která za celým činem stála. Bylo to z toho důvodu, že po válce přišlo Maďarsko o velkou část svého území. K padělání měli několik důvodů. Jedním z důvodů bylo, že chtěli zničit československou měnu. Dalším důvodem bylo také to, že díky padělkům chtěli získat vyšší částku v pravých penězích a ty chtěly použít proti Československu (Hlinka, 1981).

Všechny důkazy je zavedly k univerzitnímu profesorovi PhDr. Gyulovi Meszarosovi, který celou tuto akci řídil, ale padělky pro něho vyráběli profesionálové. Měl také najaté osoby, které mu tyto bankovky rozšiřovaly do všech evropských zemí. V této akci bylo zatčeno mnoho pachatelů, včetně Meszarose (Hlinka, 1981).

3 Konkrétní ekonomické a právní důsledky padělání peněz

Padělání a pozměňování bankovek s sebou nese mnohdy důsledky jak pro padělatele, tak osoby poškozené či celý stát. Důsledky lze rozdělit na ekonomické a právní. Padělatel, který bankovky padělal, musí za svůj čin nést odpovědnost. Nadále osoba, která nevědomky přijala padělek je poškozena již od přijetí tohoto padělku. Stát je postižen už v případě udání padělku do oběhu. Následkem trestného činu padělání je způsobení škody, a to jak ve státním, tak i soukromém sektoru.

3.1.1 Mikroekonomické důsledky

Je známo, že peníze jsou nejčastější směnnou jednotkou. V dnešní době jsou považovány jako samozřejmost. Chceme-li si koupit produkt nebo zaplatit své závazky, potřebujeme peníze. Ekonomicky lze říci, že peníze jsou mikroekonomickým aktivem, které směňujeme za další aktiva. Převážně slouží k nákupu statků a služeb. Peníze se často zaměňují s pojmem bohatství. Bohatství je celkové jmění, což neznamená jen určitou sumu peněz, ale také umělecká díla, drahá auta a mnoho dalších finančně náročných statků. I tyto statky lze vyjádřit penězi.

V oblasti ekonomiky rozlišujeme tři základní funkce. Jednou ze základních funkcí peněz je prostředek směny, fungující na principu směny statku za statek. Díky penězům jsme schopni plnit své závazky jako je placení nájmů, elektřiny a další životní potřeby. Vlastně je to takový koloběh. Máme firmu, potřebujeme nakoupit výrobní vstupy jako jsou stroje, materiál a také potřebujeme prostor pro realizaci výroby. Tyto vstupy se mění v transformačním procesu na výstupy, které následným prodejem změním na utržené peníze. Proces se opakuje nákupem materiálů, popřípadě opravou nebo nákupem nových strojů (Čech, 2016).

Padělání narušuje funkci peněz jako prostředku směny, protože snižuje důvěru v to, že dané peníze, které přijímáme jsou pravé a ze strachu z případné ztráty, můžou subjekty omezovat obchod a v extrémním případě třeba přecházet na barterový obchod.

Peníze funkčně vystupují také jako zúčtovací jednotky neboli měřítko ocenění, která oceňují dané statky a služby (Čech, 2016). Díky této funkci si mohou výrobci vybrat, které vstupní zdroje mají při výrobě použít a které jsou nejvíce ekonomicky výhodné (Havlina, 2009).

V případě použití padělaných bankovek v obchodním styku pak dochází ke snížení stanovené hodnoty obchodovaného statku, protože prodejce se po takovémto obchodě dostává do ztráty, především poté, co by zpětně rozpoznal falzifikát a dle správných postupů jej odevzdal komerčním nebo ČNB, či PČR.

Poslední funkcí peněz je uchovávání hodnoty. Jedná se o hodnoty odehrávající se v čase. Jsou zde určité podmínky, které musí být dodrženy. Nejdůležitější podmínkou je udržení nízké inflace. Při vysoké inflaci si budou lidé pořizovat takové zboží, u kterého uvidí uchovatelnou hodnotu (Jurečka, 2018).

V důsledku zvýšeného výskytu padělaných bankovek, ztrácí bankovky svou hodnotu. Ekonomické subjekty přestávají věřit bankovkám a uchovávají hodnotu například ve zlatě či jiných drahých kovech.

Padělání a pozměnění narušuje všechny funkce peněz, proto je potřeba peníze chránit, což je úkol centrální banky.

Centrální bankou v České republice je Česká národní banka, zkráceně ČNB. Centrální banky emitují, nebo-li vydávají hotovostní peníze. Jedná se o bankovky a mince. Také stanovují ochranu peněz ochrannými prvky. V době, kdy existovaly pouze hotovostní peníze, měla centrální banka poměrně větší vliv na trh a převážně určovala celkové množství peněz v oběhu. Od doby, kdy vznikly také bezhotovostní peníze, se možnosti banky omezily (Revenda, 2012).

Centrální banka vystupuje jako takzvaná „banka bank“ a také státu. Hlavním cílem centrální banky je podpora cenové stability. Dohlíží také na chod ostatních bank. Existují určitá pravidla, která musí banky dodržovat. Česká národní banka dohlíží na bankovní systém, na celý finanční systém a také ovlivňuje kurz měny na měnových trzích. Centrální banka dohlíží na účty ostatních bank (Revenda, 2012)

Mikroekonomické důsledky nejsou tak nebezpečné jako zmiňované makroekonomické důsledky. Mikroekonomické důsledky mohou zasáhnout osobu, jako jedince, případně právnickou osobu či podnikatelský subjekt.

Osoby, které přijdou do styku s padělanou bankovkou, musí tento padělek ihned odevzdat. Dle trestního zákoníku nemá osoba, která odevzdala padělanou bankovku, nárok na odškodnění, čímž přichází o peníze.

Naopak podnikatelské subjekty přicházejí o zisk. Jestliže si nevšimnou a přijmou padělanou nebo pozměněnou bankovku v tu chvíli přišly o svůj zisk z prodeje, jelikož také nemají nárok na odškodnění.

V případě, kdyby jeden ze subjektů vrátil padělanou bankovku do oběhu, může být stíhán, protože by se takovouto činností dopustil trestného činu.

3.1.2 Makroekonomické důsledky

Makroekonomické důsledky ovlivňují ekonomiku státu dané země jako celku, což znamená, že jsou pro daný stát více nebezpečné. Padělané a pozměněné bankovky jsou nadále nepoužitelné, jelikož se jedná o falzifikáty a jejich celková hodnota je nulová. Tyto padělky ale mohou narušit peněžní oběh a růst ekonomiky. Jestliže vzroste počet padělaných peněz, může se objevit inflace. Jako jeden z největších důsledků, který se může odehrát při padělání a pozměňování peněz, je celkový útok na měnu státu, což je způsobeno institucionálním paděláním.

A) Peněžní oběh

V případě výskytu padělaných nebo pozměněných bankovek může nastat zpomalení peněžního oběhu. Ve větší míře výskytu padělek bude nutno obeznámit obyvatelstvo o oběhu nežádoucích peněz. Mezi obyvatelstvem se může objevit panika a strach při přijímání bankovek. Je nutné věnovat zvýšenou pozornost pravosti bankovek a kontrole ochranných prvků. Pečlivou kontrolou jednotlivých bankovek dochází ke zpomalení peněžního oběhu. V případě přijetí padělané bankovky vznikne pro dotyčného ztráta.

B) Inflace

Při zvýšeném výskytu padělaných bankovek může dojít k inflaci. Inflaci rozumíme náhlé zvýšení cen služeb a zboží v čase, čímž se sníží kupní síla peněz. Ceny mohou vzrůst, ale nemusí to ihned znamenat inflaci, k té může dojít i díky jiným faktorům. Důsledky inflace jsou obvykle brány negativně, protože dochází k přerozdělování důchodů a bohatství mezi ekonomickými subjekty. Záleží zde hlavně na tom, zdali je inflace očekávaná, nebo neočekávaná.

S vyšším výskytem padělků se v ekonomickém oběhu bude nacházet více hotovostního oběživa, a tím se zvýší cenová hladina. Čím vyšší cenová hladina, tím méně budou lidé nakupovat, jelikož vzrostou ceny. Lidé si budou muset na dražší zboží začít půjčovat, jelikož jejich důchod zůstane stále stejný.

Jedna z nejrozsáhlejších československých inflací se odehrála v roce 1990–1991. Znehodnocení měny a jejího kursu způsobilo stoprocentní zdražení importovaných surovin a materiálu. Dalším problémem bylo ustanovení vlády, které obsahovalo omezení spotřebitelské dotace výrobcům na výrobu surovin a materiálu (Revenda, 2012).

C) Útok na měnu státu

Nejhorší možnou variantou ekonomických důsledků padělání by byl celkový útok na měnu státu, který má velmi závažný dopad. Celková ekonomika se může zhroutit, a tím se může země dostat do velmi těžké situace. Tento útok je ale velmi málo pravděpodobný. Jedná-li se o českou korunu, je to více než nepravděpodobné. Polemizovat by se dalo u eura nebo dolaru, jelikož je to společná měna vícero států. Tyto útoky neprovádí pouze samotní jedinci, ale mohou to být státní celky nebo organizované skupiny s úmyslem poškodit danou ekonomiku státu.

Největším útokem, který se kdy uskutečnil, byl již příběh zmíněný v předchozí kapitole s názvem operace Bernhards. Operace se odehrála během druhé světové války, kdy nacistické Německo mělo v plánu zničit britskou ekonomiku paděláním liber.

D) Neefektivní alokace zdrojů v ekonomice

Dalším z možných důsledků, které souvisí s paděláním peněz je neefektivní alokace zdrojů, kdy jsou do ochrany proti padělání, represi a osvětě investovány prostředky, které by v případě neexistence padělání peněz mohly být investovány jinde, třeba do školství, zdravotnictví atd. Tímto se tedy zpomalí celkový ekonomického rozvoj dané ekonomiky.

E) Vysoká nezaměstnanost

Vysoká nezaměstnanost s sebou přináší mnoho sociálních problémů, ztrátu postavení na trhu práce a také ztrátu postavení ve společnosti. Nárůst nezaměstnaných působí na ekonomiku a také soukromé podnikání (Chmelík, Hájek, Nečas, 2005). S vyšší nezaměstnaností roste kriminalita, čímž se zvyšuje možný nárůst padělků. Lidé bez práce mají vyšší tendence padělat bankovky a udávat je do oběhu za účelem obohacení se.

3.2 Právní důsledky padělání peněz

V kapitole jsou zahrnuty konkrétní důsledky padělání peněz. Nacházejí se ve trestním zákoníku a také se bude jednat o přešůpek upravený zákonem ř. 6/1993 Sb., o řeské národní bance. Každý padělatel, jenž spáchal trestný řin padělání, nese svou zodpovědnost za tento řin. Pachatel musí také nést řádně svůj trest za tento řin. Důsledky za padělání peněz jsou velmi přísné, padělatel může být odsouzen až na několik let vězení. Tresty za padělání a pozměnění peněz se nacházejí v Trestním zákoníku, HLAVĚ PRVNÍ – Trestné řiny hospodářské, v Dílu 1 - Trestné řiny proti měně a platebním prostředkům.

3.2.1 Padělání a pozměňování peněz

§ 233 TZ Padělání a pozměnění peněz

(1) „Kdo sobě nebo jinému opatří nebo přechovává padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělání, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“.

Pojmy padělání a pozměnění bylo v předchozí kapitole vysvětleno. Padělání znamená výroba nové bankovky, zatímco pozměnění je obvykle poupravení bankovky na vyšší hodnotu bankovky. Z ustanovení lze vyvodit, že padělání, ři pozměnění bankovky je úmyslné a vědomé.

(2) „Kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.“

Toto ustanovení zahrnuje nejen vydané padělky, ale také zároveň padělky, které by mohly být v budoucnu vydány a sloužit jako prostředek k placení. Jestliže budou jen

poupraveny na vyšší částku a budou vydány, nebo budou plánované pro budoucí vydej do oběhu, platí stejný trest.

(3) „Odnětím svobody na pět až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, nebo

b) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu“.

Zdali padělatel bude součástí organizované skupiny, nebo spáchá čin ve značném rozsahu, bude pachatel potrestán na pět až deset let vězení.

Organizovanou skupinou lze pochopit skupinu dvou a více osob. Značným rozsahem rozumíme dle §138/odst. 1, škodu většího rozsahu dosahující částky nejméně 5 000 000 Kč.

(4) „Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo

b) spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu“.

Organizovaná skupina působí minimálně ve dvou státech. Rozdíl je zde ten, že musí být prokazatelný úmysl. Zdali byl trestný čin spáchán ve velkém rozsahu, musí se přihlídnout také k okolnostem případu, nadále na nominální hodnoty všech padělaných bankovek a celkový počet těchto bankovek.

(5) „Příprava je trestná.“

Dle § 20, Trestního zákoníku – HLAVA II., je příprava, jednání pachatele, při úmyslném vytváření podmínek, pro plánované spáchání trestného zločinu. Jedná se o organizování, zprostředkování, či přizpůsobování nástrojů nebo nástrojů k jeho spáchání.

Ve stavu padělání si padělatel obstarává zvláštní pomůcky, nástroje, které mu pomohou započít padělatelskou akci. Samotná příprava není trestná činnost. U zvlášť závažných činností dle odst. 3 a 4 v § 233 TZ. příprava je trestná, jelikož jde o zvlášť přitěžující okolnost. Příprava se poté trestá dle trestní sazby jako u zločinu, který měl následovat.

Výše trestu za padělání nebo pozměnění jsou opravdu vysoké. Také je ale rozdíl, zda se jedná o standartní padělání, kdy se člověk nachází ve finanční tísní a chce si pouze „dopomoci“ k lepšímu životu, tak mu samozřejmě bude přidělen nižší trest než padělateli, který je součástí organizované skupiny. Rozdíl nastává v případech, kdy se jedná o institucionální padělání s cílem oslabení nebo zničení stability měny státu.

§234 TZ – Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku

Toto ustanovení upravuje, kdo sobě nebo někomu jinému opatří, zpřístupní prostředek jiného, kdy se hlavně jedná o nepřenositelnou platební kartu, kterou lze identifikovat podle jména nebo čísla, dále elektronické peníze, příkaz k zúčtování, cestovní šek nebo záruční šekovou kartu, bude padělatel potrestán odnětím svobody až na dva roky, případně zákazem činnosti nebo propadnutím věci. V případě opatření padělku sobě nebo jinému, bude potrestán na jeden rok až pět let.

Osoba, která padělá nebo pozmění bankovku a má v úmyslu ji použít jako pravou a platnou, bude potrestána odnětí svobody na tři až osm let. Jestliže bude pachatel součástí organizované skupiny nebo spáchá čin ve značném rozsahu, bude odsouzen odnětím svobody na pět až deset let. Zda-li pachatel bude součástí organizované skupiny, která působí ve více státech a spáchá činy, které jsou v prvních odstavcích, hrozí mu osm až dvanáct let odnětí svobody. Opět už samotná příprava padělku je trestná.

§235 TZ – Udávání padělaných a pozměněných peněz

Ten, kdo přijme padělané nebo pozměněné peníze a nadále bude s nimi manipulovat jako s pravými, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky, také mu může být zakázána činnost.

§ 236 TZ – Výroba a držení padělatelského náčiní

Osoba, která vyrobí nebo nabízí jakýkoliv nástroj, ač se jedná i o výrobní program nebo jakoukoliv pomůcku, která souvisí s paděláním nebo pozměněním peněz, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. Jestliže pachatel spáchá trestný čin při výkonu svého povolání, bude potrestán na jeden rok až pět let odnětí svobody nebo peněžitým trestem.

§ 237 TZ – Neoprávněná výroba peněz

Ten, kdo se pokusí vyrobit peníze s použitím zařízení nebo materiálu sloužících k výrobě peněz, a také se pokusí o napodobení ochranných prvků bankovek, nebo

někomu tyto vyrobené padělané peníze poskytne, bude potrestán odnětím svobody na jeden až pět let. Už samotná příprava je opět trestná.

§ 238 TZ – Společné ustanovení

Ochrana nacházející se v § 233–237 TZ, slouží také penězům, platebním prostředkům jiným než tuzemským, také těm tuzemským a zahraničním cenným papírům. Dalším specifickým zákonem je zákon č. 136/2011 Sb. o oběhu bankovek a mincí. Tento zákon upravuje i ochranu tuzemských a cizozemských bankovek a mincí před paděláním nebo pozměňováním, tento zákon neobsahuje ochranu, ale také další pravidla pro oběh tuzemských bankovek a mincí, práva a povinnosti s tímto oběhem související, jakož i výkon veřejné zprávy z této oblasti.

3.2.1.1 Jak se zachovat, při obdržení padělané nebo pozměněné bankovky

Ve chvíli, kdy se člověk dostane do styku s podezřelou bankovkou, je potřeba zachovat klid a nepanikařit. Jestliže se člověk nachází v pozici pracovníka v obchodě a někdo mu chce zaplatit padělanou nebo pozměněnou bankovkou, je nutné ihned zavolat PČR. Pokud se člověk nachází v pozici pouhého zákazníka a chtějí mu vydat padělanou bankovku, nemusí ji přijmout. V případě, že si všimnete později padělané bankovky, kterou vám vydali, je potřeba tuto bankovku ihned zanést PČR, nebo na pobočku České národní banky, popřípadě na pobočku z některých komerčních (obchodních) bank.

Tyto objekty zjistí, zda je bankovka pravá nebo padělaná. V případě pravé bankovky vám bankovka bude navracena. V horším případě, bude-li se jednat o bankovku padělanou, ponechají si ji a vám nevznikne nárok na náhradu. Důležité ovšem je, abychom sami nevrátili padělanou bankovku znovu do oběhu. V případě odhalení padělané bankovky obchodníkem by si mohl obchodník myslet, že padělatelem je sám zákazník a mohl by na něj zavolat PČR. Trestným činem je i udání padělané bankovky zpět do oběhu.

§13 TZ – Ověřování pravosti bankovek a mincí Českou národní bankou

Jedním z úkolů České národní banky je ověřování pravosti bankovek. Tento paragraf vymezuje kroky, které slouží ke zjištění, zda se jedná o pravé nebo padělané bankovky. Dle prvního odstavce v paragrafu, banka neposkytuje náhradu za padělané nebo pozměněné peníze. Jestliže se ukáže, že zadržené peníze byly pravé, banka je vrátí bez zbytečného odkladu tomu, komu byly zadrženy.

3.2.2 Přestupek

Přestupek je vysvětlen v zákoně č.136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

Za trestný čin se udílí trest odnětí svobody v délce až několika let, zatímco u přestupku se jedná „pouze“ o uložení peněžité sankce, kterou pachatel musí zaplatit. Uložení sankce stanoví Česká národní banka, avšak vymáháním se zabývá finanční úřad.

HLAVA VI

Přestupky

§ 28

„Přestupky při zhotovení reprodukcí bankovek a mincí a předmětů, které je úpravou napodobují, a při nakládání s nimi.

(1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že hmotnou nebo nehmotnou reprodukcí tuzemské nebo cizozemské bankovky nebo mince nebo předmět, který ji úpravou napodobuje,

a) zhotoví, aniž by byla splněna technická kritéria stanovená prováděcím právním předpisem vydaným k provedení § 14 nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie o medailích a žetonech podobných euromincím, nebo

b) prodá, doveze, přechovává nebo rozšiřuje v rozporu s § 14 odst. 2.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.“

Dále, § 29 tohoto zákona řeší přestupky proti peněžnímu oběhu. Je určený speciálně pro směnárníky nebo právnickou osobu, nejedná se o osobu padělatele. Přestupek se stane tehdy, pokud nezadrží, nezkontrolují nebo také odmítnou přijmout padělanou nebo pozměněnou bankovku, což v zákoně je vymezena jejich povinnost.

3.2.3 Vymezení pojmu padělatel

Jedním z nejpoužívanějších pojmu, které obsahuje bakalářská práce je pojem „padělatel“. Padělatelé jsou osoby, které padělají peníze a dle Pekárka (2000) se dělí do tří skupin.

Do první skupiny patří největší padělatelé. Padělatelé jsou velmi často osoby, které spojuje kriminální činnost. Na výrobu padělků si pronajímají tiskárny, od kterých odkupují padělky za 10 – 15 % nominální hodnoty. Poté prodávají padělky mafiánským skupinám, přibližně za 20 – 40 % nominální hodnoty a teprve „mafiáni“ je dávají do oběhu. Pro policii je velmi těžké dohledat vůdce takovéto skupiny. Mafie ve svých skupinách, jak je známo, musí dodržovat mlčení, jinak mohou přijít o život. Hlavního padělatele se obvykle podaří dopadnout při mezinárodní spolupráci různých složek. Dopadení padělatele může trvat až několik let. Šéf padělatelské skupiny obvykle padělá měnu největších a nejznámějších zemí, jako jsou americké dolary nebo eura. Česká republika se zatím nesetkala s takovouto skupinou padělatelů (Pekárek, 2000).

Ve druhé skupině se nachází padělatelé, kteří mají také velmi dobré technické vybavení a prostředky a mají odborné znalosti.

Obvykle je to malá skupina bez dalších zprostředkovatelů, do oběhu dávají peníze sami. Jsou lépe dohledatelní než členové první skupiny padělatelů (Pekárek, 2000).

Do třetí skupiny spadají úplní amatéři. Nemají žádné speciální technologické vybavení. Tito padělatelé nemají odborné znalosti ani dovednosti. Padělky tisknou pomocí obyčejné tiskárny. Rozhodnou se „pouhým okem“, zda je padělek pro ně zdařilý nebo ne. Nejčastěji padělá jednotlivce, ale také může padělat celá skupina. Nejprve vyzkouší, zda jejich padělky někdo rozpozná. Vyberou si místo, které bývá málo frekventované například malou samoobsluhu. Jestliže uspějí, pokusí se tento krok zopakovat několikrát. Úplně na spodní hranici třetí skupiny se nacházejí amatéři, kteří nemají žádné technické prostředky, a tak použijí obyčejnou tužku, papír a barvy. Ovšem takových padělků by si nevšiml pouze velmi nepozorný člověk (Pekárek, 2000).

3.2.3.1 Statistika padělaných a pozměněných bankovek

V závěru třetí kapitoly je potřeba zmínit počty padělků vyskytujících se na území České republiky, ale také počty zadržených padělaných zahraničních bankovek. V případě sankcionování bývají padělatelé trestáni podle paragrafů, které byly v této kapitole zmíněny. Padělatelům hrozí až osm let vězení a pokud se jedná o organizovanou skupinu, až deset let odnětí svobody.

V ČR bylo v roce 2018 zadrženo 2011 padělaných nebo pozměněných bankovek a mincí ve všech různých měnách. Meziročně to činí o 26 % méně než v minulých letech.

Počet padělaných českých bankovek a mincí meziročně klesl na 1 011, a to o celých 307 kusů. Padělků v cizích měnách bylo 1 100 a meziročně klesly o 432 kusů. V roce 2017 bylo zadrženo 2850 padělaných bankovek (ČNB, 2019).

Nejčastěji jsou padělávány bankovky vyšších hodnot, jako jsou tisícikoruny, dvoutisícikoruny a pětisetkoruny. Pětisetkorun bylo zadrženo 78, tisícikorun 647 a dvoutisícikorun 180. Hodnota padělků byla 1, 18 milionu korun. Padělané mince byly také zadrženy. Minulý rok jich bylo zadrženo 8 a předloni 13 kusů (ČNB, 2019).

V loňském roce bylo zadrženo 814 padělků v eurech, 237 padělků bylo zadrženo v dolarech. Nejčastěji se padělaly padesátieurové a stodolarové bankovky (ČNB, 2019).

Kvalita padělků eur a dolarů je podstatně vyšší, než u českých bankovek a mincí. Padělky eur a dolarů jsou obvykle hodnoceny třetím stupněm nebezpečí, jedná se tedy o padělky zdařilé. Padělky české koruny jsou hodnoceny stupněm číslo 4, což jsou padělky méně zdařilé a ihned rozeznatelné. Ve většině případů jsou tištěny na inkoustových tiskárnách, případně na klasických barevných kopírkách. V nejčastějších případech chybí ochranné prvky. U padělání mincí je to také velmi neprofesionální padělek. Obvykle jde pouze jen o tvar, bez jakékoliv ražby. Padělatelé je nejčastěji používají do herních automatů, popřípadě automatů na jízdné (Doskočilová, 2018).

V zahraničí padělatelé používají častěji ofsetové tiskárny. Tisk je mnohem profesionálnější. Padělatelé dokonce velmi dobře napodobují ochranné prvky (Doskočilová, 2018).

4 Nástroje ke snížení padělání peněz

Tato kapitola je zaměřena na nástroje, které mohou omezit možnosti padělání. Nástrojů, které napomáhají proti padělání peněz, může být mnoho. Prvním druhem ochrany jsou technické nástroje, kam spadá technika tisku a s tím související ochranné prvky. O všechny tyto náležitosti hotovostního oběživa se stará Česká národní banka. Dalším velmi důležitým nástrojem prevence padělání je bezhotovostní platební styk.

V této kapitole bude detailně rozebrán jak tisk a ochranné prvky bankovek, tak bezhotovostní platební styk. V této kapitole bude také diskutována úroveň informovaností lidí o této problematice. Znalosti obyvatel byly získávány pomocí dotazníkového šetření. Výsledky dotazování budou analyzovány s vyvozením závěrů. V poslední části kapitoly budou hodnoceny nástroje prevence padělání peněz.

4.1 Technika tisku

Technika tisku je velmi důležitý nástroj ke snížení padělání peněz. Při výrobě bankovek jsou totiž používány speciální tiskařské technologie a stroje, které nelze snadno napodobit. Velkokapacitní polygrafické stroje, kterými se tisknou bankovky, jsou velmi nákladné, stojí několik desítek milionů korun. Rovněž jejich uskladnění pro jejich objem je velmi obtížné. Na světě je vyrábí jen pár firem (Pekárek, 2000).

Existují tři základní techniky tisku:

- a) tisk z výšky,
- b) tisk z plochy,
- c) hlubotisk.

Tisk z výšky neboli také nazývaný knihtisk je nejstarší technikou tisku, kterou vynalezl Jan Guttenberg.

Na tiskařské desce jsou vyvýšená místa, na která se nanese barva a daný obraz se může natisknout. Pomocí tisku z výšky se číslovají bankovky. Základním znakem knihtisku u linky je roztlačení barvy. Dle Pekárka (2000) se barva nanese na povrch tiskové desky, poté se při přenesení tlakem na papír vytlačí na okraj linky nebo plošky. Kvalita obrazu závisí na tlaku a množství barvy, kterým byl vytlačen obrazec. V případě nedokonalostí se vytištěná linka nebo ploška vykonturuje.

Tisk z plochy pod známějším názvem ofsetový tisk byl vynalezen Aloisem Senefelderem. Existuje suchý a mokrý ofsetový tisk. České bankovky jsou tisknuty pomocí suchého ofsetového tisku (Pekárek, 2000).

Při mokrém ofsetovém tisku se používá vlhčící roztok, u suchého tisku se roztok nepoužívá. Při suchém simultánním ofsetu prochází papír mezi dvěma válci, kdy válce tisknou na obě strany papíru současně. Tento druh tisku se využívá pro vytvoření nového ochranného prvku, nazývaného soutiskovou průhledovou značkou.

Průhledovou značkou je obrazec, který je rozložen na obou stranách. Jeden se nachází na lící straně a druhý na rubové straně. Při pohledu proti světlu se obě strany spojí do jednoho obrazce (Pekárek, 2000).

Hlubotisk nazývaný tisk z hloubky je takový tisk, kdy se tisknouce místa nachází pod úrovní tiskové desky. Hlubotisk je způsob využívaný k ochraně bankovek, dokladů a dokumentů. Na tiskové desce se nacházejí různé rýhy, do kterých je zatíraná barva a s vysokým tlakem je poté barva nanášena na papír (Pekárek, 2000).

Tiskem z hloubky je natištěno na českých bankovkách skryté hodnotové číslo, které nelze kolmo vidět. Bankovku je potřeba pozvednout do výše očí, naklopit ke světlu a pak lze toto číslo vidět (Pekárek, 2000).

Padělatelé hlubotisk používají minimálně nebo vůbec, jelikož výsledek bývá neuspokojivý. Nejčastěji padělatelé používají ofsetové tiskárny, případně laserové či inkoustové tiskárny, protože jsou nejdostupnější.

4.2 Ochranné prvky bankovek

Ochranné prvky na bankovkách jsou jedním ze základních nástrojů, které napomáhají proti padělání peněz. Níže budou všechny vysvětleny a popsány. Ochranné prvky bankovek činí jejich padělání velmi složitým.

4.2.1 Ceninový papír

Hlavním základem každé bankovky je ceninový papír. Není to však obyčejný papír. Je to speciální papír, používaný pouze pro výrobu bankovek. Při výrobě je neustále pod kontrolou, jelikož i malá odchylka vede k jeho zničení. Jeho výroba musí striktně dodržovat směrnice a jeho složení je tajné (Pekárek, 2000).

Na ceninový papír jsou kladeny vysoké nároky, má dokonce i jiné chemické složení než obyčejný papír. Papír, který je určený pro výrobu bankovek, musí být pevnější a pružnější, aby bylo znesnadněno natržení nebo rychlé zničení. Ceninový papír musí vydržet několik ohybů, vydržet tlak tiskových válců, musí mít nízkou průsvitnost, aby se potisky vzájemně nerušily (Pekárek, 2000).

Jedním z prvních ochranných nástrojů ceninových papírů je omak. Na první dotek okamžitě poznáte, zda se jedná o padělek. Dalším z ochranných nástrojů bankovek je vodoznak.

4.2.2 Vodoznak

Vodoznak je jedním z nejznámějších a zároveň nejstarších ochranných prvků bankovek. Vodoznak vzniká v mokré fázi výroby. V další fázi, kdy odteče nadbytečná voda, jsou vlákna přitlačena egutérem, což je válec, který nese obrazec budoucího vodoznaku (Pekárek, 2000).

Existují tři druhy vodoznaku. Prvním druhem vodoznaku je negativní vodoznak, kde kreslicí místa jsou světlejší než okolní místa.

Dalším je pozitivní vodoznak, kde jsou naopak kreslicí místa tmavší než okolí. Posledním vodoznakem je vodoznak stupňovitý, kdy mezi světlými a tmavými místy jsou plynulé přechody. Používán je stupňovitý vodoznak, což znamená kombinaci světlé i tmavé (Pekárek, 2000).

Vodoznak lze zahlédnout, pokud bankovku obrátíme proti světlu. Nachází se ve spodní části bankovky. V případě pohledu z lící strany je stranově obrácený oproti vytištěnému obrazci (Špílová, 2012).

Vodoznak v případě hodnoty 100 Kč tvoří portrét Karla IV., u hodnoty 200 Kč je to portrét Jana Ámose Komenského, u hodnoty 500 Kč tvoří portrét Boženy Němcové, u hodnoty 1 000 Kč je to portrét Františka Palackého, u hodnoty 2 000 Kč je to portrét Emy Destinové a u nejvyšší hodnoty, což je 5 000 Kč, nese vodoznak portrét v podobě Tomáše Garriguea Masaryka (ČNB, 2019).

Vodoznaky jsou nejznámějším ochranným prvkem bankovek, proto jsou padělateli vnímány jako primární prvek, na který je nutno zaměřit se v první řadě. U vyšších částek, konkrétně od 500 Kč po hodnotu 5 000 Kč jsou vodoznaky doplněny

malými obrazci, aby ztížily padělateli jeho činnost. U pětisetkoruny je doplněn drobným obrazcem v podobě petrklíče, tisícikoruna má malý obrazec lipového květu. Dvoutisícikoruna má malý ornament připomínající pérovou ozdobu a pětitisícikoruna má vyobrazenou sedící orlici (ČNB, 2019).

V následujícím obrázku, viz Obrázek 4.1, je možné vidět vodoznak jak z lícní strany, tak i z rubu.

Obrázek 4.1 Vodoznak pětitisícové bankovky

Zdroj: (Špílová, 2012)

4.2.3 Okénkový proužek s mikrotextem

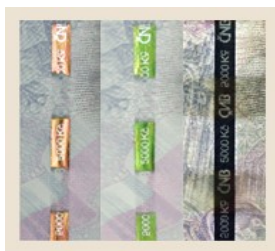
Dalším ochranným prvkem je okénkový proužek s mikrotextem. Obvykle bývá po vodoznaku druhým nejčastěji padělaným prvkem, nebo aspoň pokusem o jeho padělání.

Poprvé byl použit na librách po druhé světové válce, kdy se objevovaly padělky, které vyráběli nacisté, viz příběh v první kapitole. Vodoznak se podařilo nacistům napodobit, proto museli Angličané přijít s nějakou účinnější ochranou.

Proužek je zapuštěný do papíru. Je složený z metalizované hmoty o šířce tři milimetry. Na lícní straně vystupuje ve čtyřech intervalech na povrch papíru. Při obyčejném pohledu na bankovku jsou vidět pouze vystupující části proužku na lícní straně (ČNB, 2019).

Při pohledu proti světlu je proužek vidět z obou stran, a to jako souvislá tmavá linka. U pětitisícikorunové bankovky lze vidět proti světlu šrafovaný proužek s mikrotextem ČNB 5 000 Kč.

U starých bankovek měnil proužek barvu jen z kovové na lesklou, nyní lze vidět z různého úhlu kovovou, hnědofialovou a zelenou barvu, viz Obrázek 4.2.

Obrázek 4.2 Okénkový proužek s mikrotextem

Zdroj: (ČNB, 2019)

4.2.4 Barevná vlákna

Barevná vlákna, viz Obrázek 4.3, vznikají už při tvorbě papíru, kdy se zapustí do papíru vlákna o délce 6 milimetrů. Barevná vlákna mají oranžovou barvu. Lze je vidět pouhým okem. Barevná vlákna bývají rozmístěna po celé bankovce, ovšem nejlépe je lze vidět v bílé části bankovky. Určitou část nelze vidět pouhým okem, ale při rožnutí UV lampy, lze vidět všechna (ČNB, 2019).

Padělatelé při výrobě neumí vlákna zapustit do papíru, proto se snaží je nakreslit nebo nalepit. Proto je možné ihned poznat, zda jsou bankovky padělané nebo pravé.

Obrázek 4.3 Barevná vlákna

Zdroj: (ČNB, 2019)

4.2.5 Soutisková značka

Soutisková značka bývá nejčastěji umístěna u vodoznaku. Lze ji vidět na obou stranách bankovky, ovšem jen její část. Z jedné strany bankovky se nachází část soutiskové značky a z druhé zbylá část soutiskové značky. Při pohledu proti světlu lze vidět celou soutiskovou značku. Všechny její linky na sebe musí přesně navazovat.

Na českých bankovkách je soutisková značka kruhová. Soutiskovou značku tvoří písmena „ČR“ (ČNB, 2019).

Obrázek 4.4 Soutisková značka

Zdroj: (ČNB, 2019)

První soutisková značka se nachází při pohledu z lící strany, viz Obrázek 4.4, druhá v pořadí se nachází při pohledu z rubu a poslední a zároveň celá soutisková značka se nachází při průhledu.

4.2.6 Skrytý obrazec

Skrytý obrazec je dalším ochranným prvkem bankovek. Je založen na optickém efektu. Skrytý obrazec tvoří číslo označující nominální hodnotu jednotlivých bankovek. Nachází se na lící straně bankovek a z rubové strany už nelze vidět (ČNB, 2019).

Obrazec či číslo jsou viditelné tehdy, když bankovku ve výši očí naklopíme do vodorovné polohy proti zdroji světla. Při polohování bankovky na delší či kratší stranu je číslo buď pozitivní, nebo negativní. Z delší strany bankovky je obrazec pozitivní, což znamená tmavý a z kratší strany je obrazec negativní, tedy světlý, viz Obrázek 4.5, (ČNB, 2019).

Obrázek 4.5 Skrytý obrazec u bankovky s hodnotou 5 000 Kč

Zdroj: (ČNB, 2019)

4.2.7 Proměnlivá barva

Tento ochranný prvek je také založen na optickém efektu, který je závislý na pohledu, sklopení bankovky a dopadajícím světle. Šestiúhelník s hlavou českého lva, viz Obrázek 4.6, je vytištěn speciální barvou, která se mění v závislosti na úhlu a dopadu světla (ČNB, 2019).

Ochranný prvek není obsažen na všech českých bankovkách. Proměnlivá barva je použita u bankovky s hodnotou 1 000 Kč, kdy se barva lipového listu změní ze zlaté na zelenou. Lze ji vidět také u bankovky s hodnotou 2 000 Kč, kdy péřová ozdoba se změní ze zlaté na zelenou.

Na bankovce s hodnotou 5 000 Kč se hlava lva taktéž změní ze zlaté na zelenou. Všechny tyto ochranné prvky jsou umístěny na lící straně bankovky (ČNB, 2019).

Obrázek 4.6 Proměnlivá barva hlavy lva

Zdroj: (ČNB, 2019)

4.2.8 Iridiscentní pruh

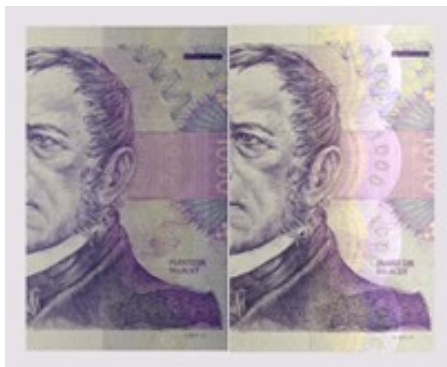
Iridiscentní pruh je dalším ochranným prvkem, který je založen na optickém efektu. Tento druh ochrany nemají všechny bankovky, mají je bankovky jen s hodnotou vyšší než hodnota 500 Kč (ČNB, 2019).

Pruh má šíři cca dvacet milimetrů a jeho umístění je na lící straně bankovky, blíže k pravému okraji. Při běžném pohledu je pruh průhledný, ovšem při naklopení bankovky proti světlu se zbarví (ČNB, 2019).

Vše závisí na úhlu dopadu světla na iridiscentní pruh. Už při výrobě papíru se tato barva stává součástí bankovky. Iridiscentní pruh je dvoubarevný. Barva je duhově lesklá (ČNB, 2019).

U každé bankovky zobrazuje pruh pokaždé jinou barvu a jiné odlesky. U bankovky s hodnotou 2 000 Kč hází zlatou a modrou barvu s kovovým odleskem. Bankovka s hodnotou 5 000 Kč má stejný iridiscentní pruh jako bankovka s hodnotou 1 000 Kč, tedy zlatou a fialovo (ČNB, 2019).

Na pravé straně iridiscentního pruhu, viz Obrázek 4.6, jsou světlé tzv. negativně vyobrazené číslice 1 000. Při naklonění bankovky proti světlu se tyto číslice jeví jako tmavé (ČNB, 2019).

Obrázek 4.7 Iridiscentní pruh bankovky s hodnotou 1 000 Kč

Zdroj: (ČNB, 2019)

Z levé strany obrázku, viz Obrázek 4.7, je vyobrazen přímý pohled na bankovku, kdy iridiscentní pruh je skoro průhledný, zatímco na obrázku na pravé straně je bankovka sklopena proti světlu a je možno vidět celý iridiscentní pruh (ČNB, 2019).

4.2.9 Mikrotext

Mikrotext je posledním ochranným prvkem nacházející se na českých bankovkách. Mikrotext je tištěn jak z hloubky, tak i z plochy. Mikrotextem na českých bankovkách je vyobrazená nominální hodnota bankovky, a to v číselném nebo slovním vyjádření. Na každé bankovce je jeho umístění individuální. Mikrotext není vidět na první pohled, lze ho vidět jen zčásti, proto je nutné použít lupu (ČNB, 2019).

Na lícní straně je mikrotext ukrytý na pravé straně od portrétu v barevném vodorovném pruhu. Na rubu je také umístěn v pruhu základní barvy bankovky.

Mikrotext na lícové straně je vždy vyjádřen nominální hodnotou bankovky, zatímco na rubové straně je mikrotext napsán písmem.

U bankovek vyšších hodnot jsou navíc na rubové straně v ornamentu pod státním znakem mikrotextové iniciály, např. u bankovky s hodnotou 1 000 Kč jsou to iniciály Františka Palackého, „FP“.

Obrázek 4.8 Mikrotext z lící a rubové strany bankovky s hodnotou 1 000 Kč

Zdroj: ČNB, 2019

Na levé straně, viz Obrázek 4.8, se nachází obrázek s mikrotextem, který je možno zahlédnout na lící straně, kde je možno vidět mikrotext psaný číslicemi. Na pravé straně je naopak mikrotext z rubové strany, kde je možné vidět mikrotext psaný slovy, opět se jedná o nominální hodnotu bankovky.

4.3 Bezhotovostní platební styk

Dalším velmi účinným nástrojem, který zvyšuje prevenci padělání, je bezhotovostní platební styk.

Bezhotovostním platebním stykem je míněna platba prostřednictvím bank a běžných účtů. Jedná se o převod peněz z účtů plátce na účet příjemce (Beran, 2017). V dnešní době je to nejčastěji užívaná metoda. Při vyslovení pojmu „bezhotovostní platba“ se nám ihned vybaví bankovní účet, který je spojen s internetovým a také telefonickým bankovníctvím. Na bankovní účty přicházejí od zaměstnavatelů mzdy nebo výnosy z různých finančních operací. S částkou nacházející se na účtu lze dále disponovat. Málokdo má v současnosti u sebe větší finanční hotovost. Může se používat platební karta k placení a úhradě různých finančních položek, čímž se zabrání odcizení hotovosti. V dnešní době je platba platební kartou běžnou věcí téměř všude od malých samoobsluh až po velké obchodní centra. Vyjímkou nejsou ani internetové obchody, kde se uplatňuje platba platební kartou.

4.4 Průzkum veřejnosti o problematice padělání peněz

Cílem tohoto průzkumu bylo zjištění míry informovanosti veřejnosti o ochraně české měny a problematice padělání peněz se zaměřením na všeobecné informace týkající se českých bankovek. K tomuto účelu byla kvantitativní empirickou metodou průzkumu získána a zpracována primární data (dříve neexistující data), která byla získávána za pomoci online dotazníku. Online dotazování je nejrychlejší možná varianta získání informací od co největšího počtu respondentů v co nejkratším čase. Dotazník byl vytvořen přes internetový server Vyplyto.cz a dále byl rozšířen na další webové stránky.

Dotazník obsahuje 17 otázek a vyplňování se zúčastnilo 87 respondentů všech věkových kategorií. Pomocí otázek byl zjišťován všeobecný přehled o českých nominálech. Průměrná doba vyplňování dotazníku činila necelé čtyři minuty. Úvodní část dotazníku obsahuje představení autorky a je zde vysvětlen jeho účel. Dotazník je

složen převážně z uzavřených otázek, ale nachází se zde také několik otázek otevřených. Otázky byly postaveny tak, aby odpovědi na ně nesly pouze základní všeobecné informace, které by měl každý respondent znát.

Vzorek respondentů byl stanoven pro muže i ženy a pro věkové kategorie v rozmezí 15–60 let. Nejvíce početnou skupinou byli lidé ve věku 19–30 let, což bylo 63 dotazovaných respondentů (72,41 %). 12 respondentů se pohybovalo v rozmezí 31–60 let (13,79 %) a posledních 12 respondentů mezi 15. a 18. rokem věku (13,79 %). Dotazník vyplnilo 52,87 % mužů a 47,13 % žen čili 46 mužů a 41 žen.

Další otázka v dotazníku byla zaměřena na vzdělání respondentů. Nejpočetnější skupinou respondentů byla skupina se středoškolským vzděláním s maturitou, konkrétně 58 respondentů (66,67 %). 12 (13,79 %) respondentů má vysokoškolské vzdělání. 6 respondentů (6,9 %) má ukončeno střední vzdělání bez maturity a základní vzdělání získalo 11 respondentů (12,64 %).

Následující otázka zněla, zda respondenti někdy přišli do kontaktu s padělanou nebo pozměněnou bankovkou. 57 (65,52 %) respondentů nikdy nepřišlo do styku s padělanou nebo pozměněnou bankovkou. 16 (18,39 %) respondentů si nebylo jistých, zda přišlo do styku s padělanou nebo pozměněnou bankovkou, proto zadali odpověď „nevím“. Posledních 14 respondentů (16,09 %) někdy přišlo do styku s padělanou nebo pozměněnou bankovkou.

Následující otázka navazuje na předchozí a ptá se respondentů, zda si myslí, že by dokázali rozeznat pravou bankovku od falzifikátu. Na tuto otázku odpověděla více než polovina respondentů (54,02 %), přesně 47, kladně. 30 (34,48 %) respondentů si nebylo jistých, zda by rozeznali padělanou bankovku, tedy odpověděli „nevím“. Padělanou bankovku by nepoznalo 10 respondentů (11,49 %). 40 respondentů by nepoznalo, nebo si nebylo jistých, zda mají pravou bankovku nebo falzifikát.

Autorku také zajímalo, zda respondenti vždy kontrolují bankovky, které obdrží. Ze všech dotazovaných respondentů většina, tedy 79 respondentů (90,8 %), nekontroluje, zda bankovka, kterou obdrželi je pravá, nebo se jedná o falzifikát. Pouze 8 respondentů bankovky kontroluje.

Další čtyři po sobě jdoucí otázky byly zaměřeny na znalosti základních barev užívaných bankovek či osob vyznačených na bankovkách. Tyto otázky měly respondenty pouze vyzkoušet, zda mají základní přehled. První otázka se dotazovala na barvu

pětisetkoruny. V odpovědi mohli respondenti zatrhnout barvu hnědou, fialovou, oranžovou a zelenou. 69 respondentů (82,14 %) vybralo hnědou barvu; tato odpověď byla správná. 15 respondentů odpovědělo špatně. Fialovou barvu označilo 7 respondentů (8,33 %), oranžovou 5 respondentů (5,95 %) a zelenou 3 respondenti (3,57 %). Otázku nezodpověděli 3 respondenti. Následně byla dotazována barva tisícikoruny. U této otázky měli respondenti na výběr pouze ze tří barev, a to fialové, zelené a hnědé. Na otázku odpovědělo všech 87 dotazovaných respondentů a většina respondentů odpověděla správně. 83 respondentů (95,4 %) označilo fialovou barvu, což je správná odpověď. Zelenou barvu dali 2 respondenti a hnědou také pouze 2 respondenti.

Z odpovědí na další otázky chtěla autorka zjistit, zda mají respondenti znalosti o vyobrazených osobnostech na bankovkách s hodnotou 2 000 Kč a 500 Kč. Na tuto otázku odpovědělo pouze 82 respondentů. Správnou odpověď zahrlo 49 respondentů (59,76 %), zvolili Emu Destinovou. 10 respondentů zahrlo Františka Palackého (12,2 %) a dalších 10 respondentů Tomáše Garriguea Masaryka (12,2 %). Boženu Němcovou zadalo 8 respondentů (9,76 %) a Jana Ámose Komenského 5 respondentů (6,1 %). U pětisetkoruny zvolilo 65 respondentů (76,47 %) správně Boženu Němcovou. 8 respondentů (9,41 %) si myslelo, že na pětisetkoruně je vyobrazený Tomáš Garrigue Masaryk. Jana Ámose Komenského zvolilo 6 respondentů (7,06 %). Poslední Emu Destinovou zvolili 4 respondenti (4,71 %) a Františka Palackého 2 respondenti (2,35 %).

Následující otázka byla otevřená a měla zjistit, zda respondenti znají alespoň základní ochranné prvky bankovek. Na tuto otázku odpovědělo 56 respondentů. 3 respondenti odpověděli, že neznají žádný ochranný prvek bankovky. 53 respondenti odpověděli vodoznak, což znamená, že většina respondentů má povědomí o tomto základním ochranném prvku. Dále se objevovaly ochranné prvky, jako mikrotisk, skrytý obrazec a barevná vlákna.

Další otázka hledala názor respondentů, a to, zdali tuší, která bankovka je nejčastěji padělávána. Na výběr byly bankovky všech nominálních hodnot, tedy 100 Kč, 200 Kč, 500 Kč, 1 000 Kč, 2 000 Kč a 5 000 Kč. Nejčastěji respondenti zadali bankovku s hodnotou 1000 Kč, což je jedna ze správných odpovědí. Celkem tuto odpověď zadalo 49 respondentů (56,98 %). Další nejčastější odpovědí byla bankovka s hodnotou 500 Kč, tuto odpověď zaškrtnulo 33 respondentů (38,37 %). Stejný počet respondentů zadalo bankovku s hodnotou 2 000 Kč a 5000 Kč, tedy 23 respondenti (26,74 %). Bankovku s druhou nejnižší hodnotou 200 Kč zadalo 14 respondentů (16,28 %), což byla nejméně

často zadaná odpověď. Bankovku s nejnižší hodnotou, tedy 100 Kč, zadalo 16 respondentů (18,6 %).

Účelem následující otázky bylo zjistění, zda respondenti vědí, jak se zachovat v případě obdržení padělané nebo pozměněné bankovky a zda ví, která instituce se zabývá padělanými nebo pozměněnými bankovkami. 59 respondentů (67,82 %) by vědělo, jak s padělanou nebo pozměněnou bankovkou naložit. 12 respondentů by vůbec nevědělo, jak naložit s padělanou nebo pozměněnou bankovkou. Posledních 16 respondentů (18,39 %) si nebylo jistých, jestli by při obdržení padělané bankovky vědělo, jak s ní naložit. Dále 67 respondentů (77,91 %) zvolilo Českou národní banku. Policii České republiky zvolilo 45 respondentů (52,33 %), což je druhá nejčastěji zvolená odpověď. Pouze 6 respondentů zvolilo komerční banky (6,98 %) a také 6 respondentů zvolilo odpověď nevím (6,98 %).

Autorku také zajímalo, zda si jsou respondenti vědomi, jaké tresty jsou udělovány za padělání nebo pozměnění peněz. Většina respondentů odpověděla, že padělatel by byl potrestán vězením nebo pokutou.

Následující otázky kladly důraz na zvýšenou informovanost o této problematice. První otázka se ptá, zda někdy navštívili přednášku na toto téma. 68 respondentů (78,16 %) odpovědělo „ne“. 19 respondentů (21,84 %) absolvovalo přednášku na toto téma, nebo se zabývalo touto problematikou. Druhá otázka se týkala jejich zájmu o účast na této přednášce.

Nejčastější odpovědí byla odpověď „ano“. Respondenti si myslí, že by bylo vhodné, aby obyvatelstvo bylo více informováno o této problematice. Odpověď zvolilo 65 respondentů (74,71 %). 17 respondentů (19,54 %) si nebylo jistých, zda je potřeba více informovat o této problematice, proto odpověděli „nevím“. Pouhých 5 respondentů (5,75 %) si myslí, že jsou dostatečně informováni o této problematice a umí disponovat penězi.

4.4.1 Návrhy nástrojů sloužících k minimalizaci padělání peněz

V této kapitole autorka navrhne několik nástrojů, které mají přispět k minimalizaci padělání peněz, kterými jsou osvěta, vyšší technická ochrana bankovek, přístroje sloužící k rozpoznání padělané bankovky a zavedení nových technologií.

4.4.1.1 Osvěta

Dotazováni byli i žáci základních škol, a právě tito respondenti jsou považováni za nejdůležitější. Jedním ze základních nástrojů prevence padělání peněz je samotná osvěta. Učitelé by měli zahrnovat do přednášek o finanční gramotnosti zahrnout také znalost a rozpoznání ochranných prvků na bankovkách a také vysvětlit, jak nakládat s penězi.

Drtivá většina respondentů všech věkových kategorií nikdy nebyla přítomna na přednášce týkající se financí nebo ochranných prvků peněz. Tato skutečnost je zřejmě základem finanční negramotnosti.

Dle názoru autorky práce, pravděpodobně nejdůležitějším opatřením je důsledné zavedení výuky o finanční gramotnosti včetně zvýšené informovanosti o základních ochranných prvcích české měny, a to na všech typech škol, počínaje základní. Dále by informovanosti obyvatel určitě pomohla osvěta, např. pořádání veřejných přednášek, vydávání propagačních materiálů a školení finančními odborníky a v neposlední řadě zvýšení aktivity ze strany institucí.

Například Česká spořitelna nyní otevřela velkou kampaň pro žáky základních škol. Je velmi důležité, aby žáci získali finanční gramotnost v co nejnižším věku. Projekt se jmenuje Abeceda peněz. Žáci se učí rozeznávat jednotlivé druhy platidel a učí se hospodařit s penězi. Ti pokročilejší získávají vědomosti o tom, jak vybudovat vlastní firmu. V současnosti je do programu přihlášeno přibližně sto tříd.

Ovšem tyto programy se otevírají stále jen pro žáky základních škol. Bylo by velmi žádoucí vytvořit takové programy i pro jiné věkové skupiny. Při provádění dotazování byli nejrozsáhlejší skupinou mladí lidé mezi 19 a 30 rokem, kteří nedokázali správně odpovědět na řadu základních otázek.

4.4.1.2 Vyšší technická ochrana bankovek

Technické nástroje jsou jednou z možností, jak předejít padělání penězům. Do technických nástrojů lze zařadit ochranné prvky, které jsou základem každé bankovky. České bankovky mají spoustu ochranných prvků. Některé lze lépe napodobit, některé stěží. Stále tu jsou takové, které padělatel může jednoduše padělat. Bylo by žádoucí zvýšit ochranu bankovek novými vylepšenými ochrannými prvky.

Jedním z ochranných prvků, kterým by se mohly vylepšit české bankovky, je hologram. Tento ochranný prvek má již bankovka eura, čímž se zařadila mezi bankovky nejvíce chráněné proti padělání.

4.4.1.3 Přístroje sloužící k rozpoznání padělané bankovky

Jedním ze speciálních přístrojů sloužících k rozpoznání padělané bankovky je speciální tužka. Každý podnikatelský subjekt by si měl pořídit speciální tužku, která napomůže rozpoznání padělané bankovky. Tužka je velmi skladná a finančně nenáročná. Je to nejrychlejší způsob kontroly pravosti bankovky oproti kontrole každého ochranného prvku.

Poté existuje mnoho detektorů a skenovacích přístrojů pro rozpoznání falzifikátu, nebo také UV lampa. V minulých letech existovaly pouze velké skenery a UV lampy, dnes je však možné pořídit UV lampu ve velikosti platební karty a je možné ji přenést kdykoliv a kamkoliv.

4.4.1.4 Zavedení nových technologií

V dnešní době je spousta nových technologií. Většina těchto technologií se dá využít k prevenci padělání peněz. V době elektronických přístrojů a chytrých telefonů by určitě bylo možné vytvořit různé aplikace, které by kontrolovaly pravost bankovek. Jednou z těchto aplikací by mohla být chytrá aplikace, která by díky spojení s fotoaparátem dokázala ihned rozpoznat padělanou bankovku. Stačilo by pouze zamířit fotoaparát na bankovku, o které si myslíte, že je padělaná.

5 Závěr

Peníze mají v současné ekonomice nezastupitelnou roli, která se vyznačuje jejich funkcí uchovávat hodnotu, vystupovat jako prostředek směny a jako zúčtovací jednotka. Všechny tyto funkce mohou být paděláním bankovek silně narušeny, což má negativní důsledky jak pro spotřebitele z mikroekonomického hlediska, tak pro stát z hlediska makroekonomického. Je proto velmi důležité chránit pravost bankovek a znesnadňovat možnosti jejich padělání.

Cílem této práce proto bylo za použití historických skutečností informovat o negativních vlivech padělání peněz na státní ekonomiku i spotřebitelské subjekty, které jsou provázeny příslušnými ekonomickými a právními důsledky a které při zvýšeném výskytu padělaných bankovek ovlivňují chod daného státu, čehož se zmíněné prostředky snaží co nejvíce zamezit ať už preventivním, či kontrolním způsobem. Vzhledem ke všem těmto skutečnostem autorka považuje stanovený cíl bakalářské práce za splněný.

Pro splnění cíle práce bylo potřeba nejprve popsat a vysvětlit termíny z oblasti padělání peněz a vysvětlení samotné historie padělání a jeho vývoj jak ve světě, tak u nás. Poté byl důkladně rozebrán vliv padělání peněz na mikroekonomické a makroekonomické prostředí se zaměřením na rozdíl mezi standardním a institucionálním paděláním. Standardní padělání je běžnější, téměř neškodné na úrovni státní ekonomiky a je vykonávané jednotlivými subjekty za účely svého osobního obohacení, oproti tomu je institucionální padělání přímý útok na měnu za účelem poškození celé státní ekonomiky, avšak je to způsob, jehož realizace nikdy úspěšně neproběhla.

Dále byly do práce zakomponovány ekonomické a právními důsledky padělání peněz. Zde byly definovány peníze a jejich funkce, inflace a její souvislost s hodnotou peněz a celkový peněžní oběh. V této kapitole byla také zmíněna úloha České národní banky jako emitenta peněz a regulujícího a kontrolního orgánu. Dále byly zpracovány aspekty makroekonomické a mikroekonomické, tzn. vliv padělání peněz na stát jako takový a vliv na jednotlivce či právnické subjekty. Součástí této problematiky bylo také poukázání na právní důsledky padělání peněz, což jsou trestní sankce, neboť padělání či pozměnění peněz je považováno za trestný čin, který je sankcionován podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Poslední část práce byla zaměřena na nástroje, které snižují možnosti padělání. Nástrojů k prevenci padělání peněz existuje mnoho. Jedná se buď o technické nástroje,

které zahrnují spadá techniku tisku (tiskařské technologie a speciální stroje), nebo ochranné prvky jako speciální papír, vodoznak, okénkový proužek s mikrotextem, barevná vlákna, soutisková značka, skrytý obrazec, proměnlivá barva, iridiscenční pruh, mikrotext), nebo v rámci prevence se dá do prostředků prevence padělání peněz zařadit i používání bezhotovostního platebního styku.

Další vhodný nástroj byl nalezen skrze použití dotazníkového šetření. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit míru informovanosti veřejnosti o českých penězích a jejich ochraně, s čímž je spojena problematika padělání a pozměňování peněz. Na základě průzkumu bylo zjištěno, že v této oblasti může být velkým problémem nízká informovanost obyvatel o české měně a její ochraně, s čímž následně souvisí problém padělání peněz. Tato zjištění vedou k závěru, že by čeští občané hůře rozpoznali zdařilejší padělky, což by mohla být jedna z příčin padělání bankovek. Byly proto navrženy nástroje sloužící k minimalizaci této trestné činnosti, jako je například zvýšení informovanosti skrze zařazení základních znalostí a způsoby rozpoznání ochranných prvků bankovek do problematiky finanční gramotnosti, která se vyučuje již od základní školy. Jako další vhodné prostředky k vylepšení prevence padělání bankovek je zavedení nových technologií a aplikací a vylepšení ochranných prvků.

Za přínos bakalářské práce lze považovat rozšíření vědomosti o této problematice. Nadále jaké důsledky mohou nastat v případě padělání peněz, ač se jedná o ekonomické či právní.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

- (1) BLAŽEK, Jiří, Herbert HEISSLER, Jan KUBÍČEK, Dana VIKTOROVÁ a Petr WAWROSZ. *Ekonomie, právo a hospodářská politika v českém prostředí*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-847-3. Kolektivní monografie.
- (2) BURGER, Adolf. *Ďáblova dílna: největší padělatelská operace všech dob*. V Praze: Ikar, 2007. ISBN 978-80-249-0968-4.
- (3) HLINKA, Bohuslav. *Nenávistní penězokazi*. Praha: Panorama, 1981. 272 s. ISBN 11-108-81
- (4) CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-13-X.
- (5) JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert. ISBN 978-80-271-0251-8
- (6) JUREČKA, Václav. *Mikroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert. ISBN 978-80-271-0146-7.
- (7) PEKÁREK, Jiří. *Poznáte padělek bankovky?* Praha: Pragoeduca, 2000. ISBN 80-85856-84-0.
- (8) REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.
- (9) SOKOL, Jan. *Moc, peníze a právo: esej o společnosti a jejích institucích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-066-6. Eseje.

Internetové zdroje:

- (10) ABC News. *Counterfeit Investigation. Can You Spot the Fake \$20?* [online]. 2014 [cit.2019-05-02].
Dostupné z: <https://abcnews.go.com/blogs/headlines/2014/05/counterfeit-investigation-can-you-spot-the-fake-20/>

- (11) BERAN, Marian. *Ekonomika – Bezhotovostní platební styk*. Docplayer [online]. Jihlava: Střední škola stavební Jihlava, 2017 [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/37061823-Ekonomika-bezhotovostni-platebni-styk.html>
- (12) ČECH, Luděk: *Peníze. Funkce peněz. Historie peněz* – PDF, Copyright © DocPlayer.cz [cit. 24.02.2019]. Dostupné: <https://docplayer.cz/1419121-Penize-funkce-penez-historie-penez.html>
- (13) ČNB. *Ochranné prvky 5000 Kč*. [online]. Copyright © 2019 [cit. 25.04.2019]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/ochrann-prvky/ochrann-prvky-5000-kc/>
- (14) ČTK. ČNB: *Počet padělků bankovek a mincí loni klesl o čtvrtinu na 2111* ČeskéNoviny.cz. České noviny | ČeskéNoviny.cz [online]. Copyright © Copyright 2019 [cit. 25.04.2019]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cnb-pocet-padelku-bankovek-a-minci-loni-klesl-o-ctvrtinu-na-2111/1730341>
- (15) Epochaplust.cz. *Padělání peněz: Falšovaly se u nás mince se souhlasem panovníků?* Stejskalová Helena – 11.6. 2016.– Z Copyright © [cit. 06.03.2019]. Dostupné z: <https://epochaplust.cz/padelani-penez-falsovaly-se-u-nas-mince-se-souhlasem-panovniku/>
- (16) E15.cz. *Historie padělatelství: Od holení mincí po moderní tiskové metody*, Ivan Verner | Byznys, politika, ekonomika, finance, události [online]. Copyright © 2001 [cit. 25.04.2019]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/magazin/historie-padelatelstvi-od-holeni-minci-po-moderni-tiskove-metody-1324777>
- (17) HAVLENA, Matouš. *Původ a podstata peněz, funkce peněz*. Matouš Havlena Personal Blog [online]. Tennessee: Copyright © Matouš Havlen, 2009 [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <http://www.havlena.net/ekonomie/puvod-a-podstata-penez-funkce-penez/>
- (18) HLINKA, Bohuslav. *Nenávistní penězokazi*. Praha: Panorama, 1981. Stopy, fakta, svědectví (Panorama).

- (19) iROZHLAS – Finanční gramotnost Čechů se nezlepšuje, ale přibýlo lidí, kteří si šetří. Hanžlová, Jitka. Spolehlivé [online]. Copyright © 1997 [cit.25.04.2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/financni-gramotnost-cechu-se-nezlepsuje-ale-pribylo-lidi-kteri-si-setri_1803141030_haf
- (20) Měsec.cz - váš průvodce finančním světem. *Zkuste si s námi poznat padělek bankovky.* [online] Veronika Doskočilová. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/zkuste-si-s-nami-poznate-padelek-ceske-bankovky/>
- (21) Měsec.cz - váš průvodce finančním světem. *Poznáte padělek českých bankovek? Nejčastěji se falšuje tisícovka* [online]. Copyright © 1998 [cit. 25.04.2019]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/aktuality/poznate-padelek-ceskych-bankovek-nejcastěji-se-falsuje-tisicovka/>
- (22) Redakce epravo. Padělání a pozměňování peněz a jejich udávání. Epravo.cz [online]. Praha: EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo, 2002 [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/padelani-a-pozmenovani-penez-a-jejich-udavani-15845.html>
- (23) STEJSKALOVÁ, Helena. Padělání peněz: Falšovaly se u nás mince se souhlasem panovníků? EPOCHAPLUS [online]. Praha: RF Hobby, 2016 [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://epochaplus.cz/padelani-penez-falsovaly-se-u-nas-mince-se-souhlasem-panovniku/>
- (24) ŠPÍLOVÁ. Ing. Yvona. Ochranné prvky českých bankovek. Karviná, 2012. Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám. Obchodní akademie.
- (25) VERNER, Ivan. Historie padělatelství: Od holení mincí po moderní tiskové metody. E15.cz [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/magazin/historie-padelatelstvi-od-holeni-minci-po-moderni-tiskove-metody-1324777>
- (26) Zákon č.136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí
- (27) Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

- (28) *Zákony pro lidi. 40/2009 Sb. Trestní zákoník.* Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 25.04.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=234>

Seznam zkratek

ČBA – Česká bankovní asociace

PČR – Policie České republiky

TZ – Trestní zákoník

§ – Paragraf

% – Procenta

Kč – Korun českých

SS – Schutzstaffel (Ochranný oddíl)

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně.

V Ostravě dne

12.7.2019

Markéta Honecma

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník „Padělání a pozměňování peněz“

Příloha č. 2 – Vyhodnocení dotazníku